

N 11/4, від 21.08.2014

Голові правління Громадської
спілки «Біоенергетична Асоціація
України»
Гелетухі Г.Г.

Копія

Віце-прем'єр-міністру України –
Міністру регіонального розвитку,
будівництва та житлово-
комунального господарства України
Гройсману Б.В.

ЮРИДИЧНИЙ ВИСНОВОК

Шановний Георгію Георгійовичу,

1. Згідно Вашого звернення нижче направляємо юридичний висновок щодо наявності законних підстав щодо виключення з Постанови Кабінету Міністрів України «Про стимулювання заміщення природного газу у сфері теплопостачання» від 9.07.2014 № 293 (надалі – Постанова) положення про те, що «розмір компенсації різниці в зазначених тарифах на виробництво теплової енергії не може бути вищим, ніж різниця між фактично встановленим тарифом на теплову енергію для населення та її собівартістю з урахуванням граничного рівня рентабельності не вище 21 відсотка» нижче надаємо наш юридичний висновок.

I. Резюме юридичного аналізу

2. Положення Постанови про те, що розмір компенсації різниці в зазначених тарифах на виробництво теплової енергії не може бути вищим, ніж різниця між фактично встановленим тарифом на теплову енергію для населення та її собівартістю з урахуванням граничного рівня рентабельності не вище 21 відсотка не відповідає положенням абзацу 5 і 6 статті 20 Закону України «Про теплопостачання» від

2.06.2005 № 2633-IV (далі – Закон або Закон про теплопостачання). Якщо тариф, встановлений згідно Постанови, вище собівартості виробництва тепла з урахуванням граничного рівня рентабельності, що підтверджується висновками експертів, відсутня потреба у застосуванні абзацу 6 статті 20 Закону та розраховувати собівартість і граничний рівень рентабельності. Якщо тариф, встановлений згідно Постанови, нижче собівартості виробництва тепла з урахуванням граничного рівня рентабельності, Постанова мала б передбачати механізм компенсації саме такого перевищення на розміром тарифу, наприклад у формі субсидування, а не зменшення рекомендованого тарифу. Крім того, Постанова встановлює мінімальний, як передбачено Законом, а не максимальний рівень рентабельності.

3. Отже, виключення положення Постанови про те, що розмір компенсації різниці в зазначених тарифах на виробництво теплової енергії не може бути вищим, ніж різниця між фактично встановленим тарифом на теплову енергію для населення та її собівартістю з урахуванням граничного рівня рентабельності не вище 21 %, відповідатиме чинному законодавству, зокрема абзацу 5 і 6 Закону. Це положення не лише може, а і повинно бути вилучено з Постанови, щоб привести Постанову у відповідність із зазначеними положеннями Закону про теплопостачання.

II. Факти

4. Кабінет Міністрів України 9.07.2014 прийняв Постанову, яка набирає чинності 1.10.2014.
5. Згідно Постанови
  - у разі виробництва теплової енергії для населення різниця між тарифом на виробництво теплової енергії на теплогенеруючих установках (крім теплоелектроцентралей, теплоелектростанцій і атомних електростанцій) з використанням будь-яких видів палива та енергії (за винятком природного газу) і тарифом на виробництво теплової енергії

для потреб населення на теплогенеруючих установках (крім теплоелектроцентралей, теплоелектростанцій і атомних електростанцій) з використанням будь-яких видів палива та енергії (за винятком природного газу) підлягає компенсації з державного бюджету;

- розмір компенсації різниці в зазначених тарифах на виробництво теплової енергії не може бути вищим, ніж різниця між фактично встановленим тарифом на теплову енергію для населення та її собівартістю з урахуванням граничного рівня рентабельності не вище 21 відсотка;
- для цілей цієї постанови термін “середньозважений тариф” означає тариф на виробництво теплової енергії (крім теплоелектроцентралей, теплоелектростанцій і атомних електростанцій) з використанням природного газу для бюджетних установ та організацій, інших споживачів (крім населення), визначений як співвідношення загальної суми доходів від провадження операційної діяльності теплопостачальних підприємств до загального обсягу відпуску теплової енергії для бюджетних установ та організацій, інших споживачів (крім населення), гривень/Гкал.

6. При цьому у Постанові КМУ надає наступні рекомендації:

- Національній комісії, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг, (далі- Нацкомпослуг) визначити середньозважений тариф;
- Національній комісії, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики, (далі – НКРЕ) для проведення компенсації, зазначеної у пункті 1 цієї постанови, встановити:
  - і. тариф на виробництво теплової енергії на теплогенеруючих установках (крім теплоелектроцентралей, теплоелектростанцій і атомних електростанцій) з використанням будь-яких

- видів палива та енергії (за винятком природного газу) на рівні 90 відсотків середньозваженого тарифу;
- ii. тариф на виробництво теплової енергії для потреб населення на теплогенеруючих установках (крім теплоелектроцентралей, теплоелектростанцій і атомних електростанцій) з використанням будь-яких видів палива та енергії (за винятком природного газу) на рівні діючого у населеному пункті тарифу на виробництво теплової енергії з використанням природного газу для населення;
7. Згідно Постанови Міністерству фінансів разом Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства передбачити під час внесення змін до Закону України “Про Державний бюджет України на 2014 рік” бюджетну програму для проведення компенсації, зазначеної у пункті 1 цієї постанови, за рахунок зменшення обсягу видатків за бюджетною програмою 2761520 “Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на погашення заборгованості з різниці в тарифах на теплову енергію, послуги з централізованого водопостачання та водовідведення, що вироблялися, транспортувалися та постачалися населенню, яка виникла у зв’язку з невідповідністю фактичної вартості теплової енергії та послуг з централізованого водопостачання та водовідведення тарифам, що затверджувалися та/або погоджувалися органами державної влади чи місцевого самоврядування”.
8. За наявною інформацією вимога щодо урахування граничного рівня рентабельності не вище 21 відсотка була додана до Постанови за ініціативою Міністерства фінансів України (далі – Мінфін). Міністерство посилалось на положення абзацу 6 статті 20 Закону України «Про тепlopостачання», а саме на те, що у разі якщо тимчасово тариф на теплову енергію встановлено нижче її собівартості з урахуванням граничного рівня рентабельності, то орган, яким встановлено цей тариф, повинен передбачити механізми компенсації цієї різниці в порядку, встановленому законодавством.

III. ЮРИДИЧНИЙ АНАЛІЗ

9. Відповідно до абзацу 5 статті 20 Закону тарифи повинні враховувати повну собівартість теплової енергії і забезпечувати рівень рентабельності не нижче граничного рівня рентабельності, встановленого Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства. При розрахунку рекомендованого тарифу для заміщення (наприклад, 90% середньозваженого тарифу або на рівні діючого у населеному пункті тарифу на виробництво теплової енергії з використанням природного газу для населення), на думку фахівців як Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (далі – Мінрегіонбуд), так і представниками неурядових організацій, зокрема фахівцями Біоенергетичної асоціації України було враховано повну собівартість теплової енергії і забезпечено рівень рентабельності не нижче граничного рівня рентабельності.
10. Виходячи з вищезазначеного, положення абзацу 6 статті 20 Закону, на які посилається Мінфін не можуть в принципі застосовуватися до положень Постанови. Положення абзацу 6 статті 20 Закону мали б застосовуватися, якби тариф встановлювалися з урахуванням механізму подальшої виплати компенсації суб'єктам господарювання, на приклад шляхом їх субсидування. Однак, у Постанові чітко зазначено, що стимулювання заміщення природного газу відбувається за рахунок компенсації, яка буде видаватися за рахунок зменшення видатків державного бюджету на субсидування різниці між фактичною вартістю виробництва тепла і тарифом. Розмір компенсації буде включатися у тариф для виробників, а не додаткових субсидій.
11. Навіть, якщо тариф, передбачений Постановою був би нижче за собівартість теплової енергії з урахуванням граничного рівня рентабельності, НКРЕ мала б враховувати компенсацію, виходячи з різниці між фактичною собівартістю тепла (наприклад, середньозважений тариф) з урахуванням граничного рівня рентабельності (наприклад, 21% середньозваженого тарифу) та

тарифу, який вона встановлює (наприклад, 90% середньозваженого тарифу). В результаті НКРЕ мало передбачити компенсацію різниці у наведеному прикладі 31% середньозваженого тарифу за рахунок субсидій. Проте, Постанова таким чином не прописано.

12. Крім того, граничний рівень рентабельності згідно пункту 5 статті 20 Закону встановлює мінімальний, а не максимальний рівень рентабельності. Як наслідок, Постанова використовує зазначений термін у діаметрально протилежному значенні ніж Закон.
13. Отже можливо зробити висновок, що положення Постанови про те, що розмір компенсації різниці в зазначених тарифах на виробництво теплової енергії не може бути вищим, ніж різниця між фактично встановленим тарифом на теплову енергію для населення та її собівартістю з урахуванням граничного рівня рентабельності не вище 21 %, протирічить абзацу 5 і 6 Закону і не лише може, а і має бути вилучене з Постанови.

IV. Висновки

14. Положення Постанови про те, що розмір компенсації різниці в зазначених тарифах на виробництво теплової енергії не може бути вищим, ніж різниця між фактично встановленим тарифом на теплову енергію для населення та її собівартістю з урахуванням граничного рівня рентабельності не вище 21 % не відповідає положенням абзацу 5 і 6 статті 20 Закону про теплопостачання. Якщо тариф, встановлений згідно Постанови, вище собівартості виробництва тепла з урахуванням граничного рівня рентабельності, що підтверджується висновками експертів, відсутня потреба у застосуванні абзацу 6 статті 20 Закону і розраховувати собівартість і граничний рівень рентабельності. Якщо тариф, встановлений згідно Постанови, нижче собівартості виробництва тепла з урахуванням граничного рівня рентабельності, Постанова мала б передбачати механізм компенсації саме такого перевищення, наприклад у формі субсидування, а не зменшення рекомендованого тарифу. Крім того, Постанова встановлює

MARCHENKO
DANEVYCH

мінімальний, як передбачено Законом, а не максимальний рівень рентабельності.

15. Отже, виключення положення Постанови про те, що розмір компенсації різниці в зазначених тарифах на виробництво теплової енергії не може бути вищим, ніж різниця між фактично встановленим тарифом на теплову енергію для населення та її собівартістю з урахуванням граничного рівня рентабельності не вище 21 %, відповідає чинному законодавству, зокрема абзацу 5 і 6 Закону. Це положення не лише може, а і повинно бути вилучено з Постанови, щоб привести Постанову у відповідність із зазначеними положеннями Закону про тепlopостачання.

З повагою,

Максим Сисоєв, LL.M. Радник, Адвокат

